

10

FAKTI PAGULASTE KOHTA

Pagulased, varjupaigataotlejad ja inimeste sundümbervasumine on poliitilistes ja avalikes aruteludes kuumad teemad. Paraku jäävad faktide asemel aga sageli kõlama müüdid. ÜRO Pagulasamet UNHCR toob välja 10 olulist fakti pagulaste kohta, et aidata pidada tõepõhist arutelu.

1 1% inimkonnast on pidanud oma kodust lahkuma

Oma kodust lahkuma sunnitud inimesi on rohkem kui eales varem, sest konfliktid muutuvad üha pikaajalisemaks ning nende algpõhjused on aina keerulisemad. 2019. aasta lõpus oli maailmas 79,5 miljonit inimest, kes on olnud sunnitud oma kodust lahkuma tagakiusamise, konflikti, vägivalda ja inimõiguste rikkumise tõttu. Seda on kaks korda rohkem kui eelmisel kümnendil, mis tähendab, et üks inimene 97st on pidanud oma kodust põgenema.

Allikas: UNHCRi "Globaalsed trendid" 2019

2 2/3 kõikidest pagulastest tuleb vaid viiest riigist

Üle kahe kolmandiku, 68% maailma pagulastest tuleb vaid viiest riigist. Kõige suurema pagulaste kogukonna moodustavad endiselt Süüria põgenikud, keda on kokku 6,6 miljonit. Neile järgnevad Venezuela (3,7 miljonit), Afganistani (2,7 miljonit), Lõuna-Sudaani (2,2 miljonit) ja Myanmar (1,1 miljonit) põgenikud.

Allikas: UNHCRi "Globaalsed trendid" 2019

3 Neljast pagulasest iga kolmas elab oma kodumaa naaberriigis

73% pagulastest elab oma kodumaa naaberriigis. Nende hulgas on mitu maailma kõige vaesemat ja vähim arenenud riiki. Lisaks elab enamus sundümbervasunud inimestest (80%) riikides, kus on tõsine toidupuudus ja alatoitumus ning paljud seisavad silmitsi kliimamuutustest põhjustatud riskidega. Vaid 17% maailma pagulastest elab rikkastes riikides.

Allikas: UNHCRi "Globaalsed trendid" 2019

4 Miljonid on ümbervasunud oma koduriigi piires

Kui 26 miljonit pagulast on pidanud oma riigist põgenema, siis oma kodumaale on elama jäänud 45,7 miljonit sisepõgenikku. Isegi kui nad pole piiri ületanud, on neil sageli pagulastega sarnane kaitse- ja humanitaarabi vajadus. Suurima sisepõgenike arvuga riigid on Colombia, Süüria ja Kongo Demokraatlik Vabariik.

Allikas: UNHCRi "Globaalsed trendid" 2019

5 Euroopasse saabumine on oluliselt vähenenud

Üle Vahemere Euroopasse saabuvate pagulaste ja migrantide arv on märkimisväärselt vähenenud. Kui 2019. aastal jõudis Euroopasse kokku 123 700 inimest, siis 2015. aastal oli see arv miljon inimest. Kõige enam jõudis siia afgaane, süürlasi ja marokolasi. 2019. aastal suri Vahemerd ületades 1336 inimest.

Allikas: UNHCRi faktilaht "Pagulaste ja migrantide saabumine Euroopasse" 2019

6 Iga kolmas neljast põgenikust on sattunud pikale veninud kriisi

Hinnanguliselt on 77% maailma pagulastest pikaajalises paguluses – peaaegu 16 miljonit inimest. 2019. aasta lõpus registreeriti kokku 51 pikka aega kestnud pagulasolukorda vähemalt 25 000 põgenikuga, keda võõrustati viiel järjestikusel aastal samas vastuvõtvas riigis. Üks selline näide on Afganistani pagulaste olukord, mis kestab juba viiendat kümnendit järjest.

Allikas: UNHCRi "Globaalsed trendid" 2019

7 Üle 95% ümberasustamisvajadusest on rahuldamata

Kuna haavatavate pagulaste arv kasvab, on vajadus ümberasustamiskohtade järele kiire. 2020. aastal vajavad ÜRO Pagulasameti hinnangul ümberasustamist 1,4 miljonit pagulast. 2019. aastal ümberasustasid 26 riiki ent kõigest 107 800 inimest.

Allikad: UNHCRi "Globaalsed ümberasustamise vajadused" 2020, UNHCRi "Globaalsed trendid" 2019

8 40% maailma põgenikest on lapsed

Üle maailma on hinnanguliselt 30-34 miljonit last ja alla 18aastast noorukit pidanud oma kodudest põgenema. Mõnes põgenikekriisis nagu Afganistanis, Kongo Demokraatlikus Vabariigis ja Burkina Fasos moodustavad lapsed lausa 60% ümberasunud elanikkonnast. 2019. aastal registreeriti 153 300 last, kes olid saatjata või oma perekondadest eraldatud, mis asetab nad väga tõsisesse väärkohtlemise ohtu.

Allikas: UNHCRi "Globaalsed trendid" 2019

9 Enamik pagulasi elab linnades, mitte laagrites

Üle poole maailma põgenikest elab linnades. Näiteks elavad 90 protsenti Süüria ja Venezuela pagulastest linnades, kus neil on suuri raskusi toime tulemisega. Ehkki laagrid on mõeldud kasutamiseks vaid hädaolukordades, elavad paljud pagulased ajutistes varjupaikades aastakümneid, sest teisi lahendusi ei ole.

Allikas: UNHCRi "Globaalsed trendid" 2019

10 Varjupaiga taotlemine pole kunagi kuritegu

Oma riigi kaitse kaotanud inimeste õigus taotleda varjupaika mõnes muus riigis on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsiooni 14. artiklis. Pagulaskonventsioon on esimene leping, mis muutis deklaratsiooni ideaalid õiguslikult siduvateks kohustusteks. Seetõttu ei ole varjupaiga taotlemine kuritegu, isegi kui inimene on riiki sisenenud irregulaarselt.

Allikas: ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioon